

5- حق کسب و پیشه و حق دسترنج

۵- حق کسب و پیشه و حق دسترنج

دریافت حق کسب و پیشه و یا سرقفلی مغازه از متولی وقف

۳۴۱. از سالیان قبل مغازه های وقفی بدون دریافت هیچگونه سرقفلی به صورت اجاره توسط متولیان قبل به افراد واگذار گردیده اینک که مدت اجاره مقتضی گردیده و اوقاف قصد بازسازی مجدد املاک موصوف را دارد مستأجرین مزبور حاضر به تخلیه و تحویل مغازه به موقوفه نشده و مدعی دریافت حق کسب و پیشه و یا سرقفلی مغازه از متولی وقف می باشند.

۱. مستدعی است اعلام فرمایند شرعاً پرداخت و دریافت وجه مورد درخواست در فرض مذکور برای طرفین چه حکمی دارد؟
۲. فرضاً چنانچه وجهی به مستأجرین قبلی به عنوان سرقفلی پرداخته باشند آیا موقوفه هنگام تخلیه ملک خود مدیون به پرداخت آن به مستأجر فعلی می باشد یا خیر؟

جواب: حق کسب و پیشه حق ثابت در شرع نیست بلی اگر در این باره در جمهوری اسلامی مقرراتی باشد مراعات قانون آن لازم است و نیز اگر مستأجر سرقفلی نداده باشد حق سرقفلی ندارد.
اگر مستأجر سرقفلی داده به کسی که حق گرفتن سرقفلی نداشته حق سرقفلی پیدا نمی کند.

۳۴۲. مزرعه موقوفه یا قطعه زمین موقوفه کشاورزی که آب قنات آن مزرعه خشک شده باشد و زمین های موقوفه به صورت مسلوب المنفعه درآمده باشند، چنانچه اداره اوقاف یا متولی بخواهند آنها را درآمد زا نمایند آیا مستأجرین قبلی که بعضاً سالیان درازی روی زمین های موقوفه زحمت کشیده اند حقی به نام دسترنج دارند یا خیر؟

جواب: چنین حقی در شرع ثابت نیست، ولی اگر دولت اسلامی در این باره مقرراتی داشته باشد باید مراعات شود.

۳۴۳. برخی از مستأجرین موقوفات در اراضی زراعی و باغی که زمین و اشجار آن موقوفه می باشد، بعد از انقضاء مدت اجاره حاضر نیستند ملک موقوفه را جهت بهره وری بهینه به متولی شرعی موقوفه تحویل دهند، و مدعی می باشند که چون سال ها متصرف و مستأجر ملک موقوفه بوده اند و مال الاجاره پرداخت کرده اند، پس متولی موقوفه یا اداره اوقاف می بایست قسمتی از عین ملک موقوفه یا پول آن را بابت حق ریشه و کسب و پیشه به مستأجر پرداخت نماید، مستدعی است راهنمایی فرمائید که:

اولاً: آیا شرعاً متولی و یا اداره اوقاف مجاز هستند که از عین یا عواید موقوفه به این درخواست مستأجر پاسخ مثبت دهد؟
ثانیاً: فرضاً که متولی موقوفه مبادرت به انجام این درخواست بکند، مستأجر شرعاً مجاز به تصرف می باشد؟
ثالثاً: صرف سابقه استیجار و تصرف هر چند طولانی باشد، شرعاً حقی برای مستأجر و متصرف ایجاد می کند؟

جواب: ۱-۲- تملیک عین موقوفه و همچنین صرف عواید آن در غیر جهت وقف جائز نیست.

۳- در فرض سؤال برای مستأجر فی نفسه حقی ایجاد نمی شود.

فروش و نقل و انتقال حق کسب و پیشه مال موقوفه

۳۴۴. آیا شخصی که روی زمین موقوفه به کشت و زرع مشغول می باشد می تواند آن را بفروشد و یا بعد از فوت می تواند وراثت بین خود تقسیم نمایند؟

جواب: فروش و تقسیم موقوفه جایز نیست ولی نقل و انتقال حق کسب و پیشه بر روی زمین تابع مقررات اداره اوقاف و به مصلحت وقف باید صورت پذیرد.